

Μετάνοια και αρετές στο “Αμάρτημα της μητρός μου” (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία](#)



Η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού (προηγούμενη δημοσίευση: [http:// bitly.com/23XnlxU](http://bitly.com/23XnlxU)), συνεχίζει την εξέταση των όρων της μετάνοιας στο διήγημα «Το αμάρτημα της μητρός μου».



Η προσευχή γίνεται. Η μάνα προσεύχεται για την άρρωστη κόρη της και για τον γιό της, τον Γιωργή, όταν πληροφορείται δυσάρεστες ειδήσεις γι' αυτόν[350]. Η προσευχή αποσκοπεί στο να βοηθήσει τα παιδιά της να αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν.

Τα δάκρυα ρέουν. Η άτυχη μητέρα κλαίει διαρκώς, για τον άντρα της που έχασε νωρίς, τις αδικοχαμένες κόρες της και για τα παιδιά της[351]. Ο κοινωνικός έλεγχος, μάλιστα, δεν της επιτρέπει να κλάψει τον άντρα της όπως η ίδια επιθυμούσε[352]. Ο Γιωργής κλαίει από παράπονο, όταν συνειδητοποιεί μετά το

επεισόδιο στην εκκλησία ότι είναι το *αδικημένο του* (πατέρα)[353] και δεν «εισπράττει» την αγάπη που επιθυμεί από τη μητέρα του. Τα δάκρυα τούς προσφέρουν πρόσκαιρο κατευνασμό και αποφόρτιση. Τα μάτια, εξάλλου, δεν βλέπουν καλά τον Θεό, παρά μόνο μέσα από δάκρυα[354].

Η μόρφωση, η γνώση, είναι δύναμη. Η μάνα αναδεικνύει τη σημασία της: Άλλά πρό τούτου ἔπρεπε νά μάθωμεν ὅλοι τά γράμματά μας, ἔπρεπε νά ξεσχολήσωμεν. Διότι, ἔλεγεν ἡ μήτηρ μας, ἄνθρωπος ἀγράμματος, ξύλον ἀπελέκητον[355]. Τα γράμματα επιτρέπουν στα παιδιά της να μάθουν μια τέχνη και να επιβιώσουν αξιοπρεπώς. Λίγο αργότερα η ίδια προσθέτει: *Ἐσύ (Γιωργή) εἶσαι διαβασμένος καί συντυχαίνεις καμμιά φορά σάν τόν ἴδιο τόν πνευματικό, καί καλύτερα*[356]. Οι μορφωμένοι προσεγγίζουν την πραγματικότητα συνθετότερα, την κατανοούν πληρέστερα, αφού οί «διαβασμένοι», *κατά τούς λαούς, εἶναι παντογνώσται*[357]. επικοινωνούν αποτελεσματικότερα, ακούουν προσεκτικότερα, είναι εχέμυθοι και συμβουλεύουν λυσιτελώς. Συγκρίνονται με τους πνευματικούς και σε κάποιες περιπτώσεις - σύμφωνα με το κείμενο- υπερτερούν αυτών. Ο δυτικοτραφής συγγραφέας υπονομεύει στο κείμενό του τις δεισιδαιμονίες, τις προλήψεις και την αμάθεια των συγχωριανών του, αξιοποιώντας κυρίως την ειρωνεία[358]. Εν τούτοις επισημαίνεται ότι δεν μνημονεύεται πουθενά η εξέταση της μικρής άρρωστης Αννιώς από επιστήμονα γιατρό, δεν της δίνεται αυθεντικό φάρμακο και ο αφηγητής αποσιωπά το είδος της ασθένειας ενισχύοντας σιωπηρά την μαγική της εκδοχή, ως «ξωτικό» ή ως θεϊκή «τιμωρία» για το παλαιό αμάρτημα της μητέρας[359].

[Συνεχίζεται]

[350]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.18: *«Άλλά μετ' ὀλίγον ἐκλείετο περίτρομος εἰς τό εἰκονοστάσιόν μας, καί προσηύχετο δακρυρροοῦσα πρός τόν Θεόν, διά νά μέ φωτίση νά ἐπανέλθω εἰς τήν πίστιν τῶν πατέρων μου».*

[351]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.9: *«Μίαν ἡμέραν τήν ἐπλησίασα ἀπαρατήρητος, ἐν ᾧ ἔκλαιε γονυπετής πρό τῆς εἰκόνοσ τοῦ Σωτήροσ. (...)Μετά τινασ στιγμάσ βαθείασ σιγῆσ, καθ' ἣν τά δάκρυά τῆσ ἠκούοντο στάζοντα ἐπί τῶν πλακῶν ἀνεστέναξεν ἐκ βάθουσ καρδίασ, ἐδίστασεν ὀλίγον, καί ἔπειτα ἐπρόσθεσεν...».*

[352]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.13: *«Πολλοί εἶχον κατηγορήσει τήν μητέρα μου, ὅτι ἐνῶ αἱ ξένοι γυναῖκεσ ἐθρήνουν μεγαλοφώνωσ ἐπί τοῦ νεκροῦ τοῦ πατρόσ μου, ἐκείνη μόνη ἔχυνεν ἄφθονα, πλήν σιγηλά δάκρυα. Ἡ δυστυχῆσ τό ἔκαμνεν ἐκ φόβου μήπωσ παρεξηγηθῆ, μήπωσ παραβῆ τά ὄρια τῆσ εἰσ τάσ νέασ ἀνηκούσῆσ σεμνότητοσ. Διότι, καθώσ εἶπον, ἡ μήτηρ μας ἐχῆρευσε πολύ νέα».*

[353]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.10

[354]Φράση του Β. Ουγκώ, την αντλώ από Σ. Καργάκος, «Η θρησκευτικότητα ως πολιτικό τονωτικό», άρθρο της εφημερίδας Εστία, φ. 16-12-2011.

[355]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.14.

[356]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.21.

[357]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.4.

[358]Γ. Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.5: *«Πᾶσα νόσος, ἄγνωστος εἰς τόν λαόν (...) Εὐθύς ὡς παραταθῆ καί χρονίση, ἀποδίδεται εἰς ὑπερφυσικάς αἰτίας, καί χαρακτηρίζεται ὡς «ἐξωτικόν». Ὁ ἀσθενής (...) Ἐδιασκέλισε μαῦρον γάτον, ὁ ὁποῖος ἦτο κυρίως «ὁ ἔξω ἀπό ἐδῶ» μεταμορφωμένος».*

[359]Μ. Ιατρού, όπ. παρ., σ.175.